

Sygn. akt II Cz 414/13

POSTANOWIENIE

Dnia 27 sierpnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Magdalena Kuczyńska (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

Sędzia Sądu Okręgowego Tomasz Lebowa

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2013 roku w Lublinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L.

przeciwko M. Z.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 27 marca 2013 roku, sygn. akt I C 399/13

postanawia:

zażalenie oddalić.

UZASADNIENIE:

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy oddalił wniosek powódki o zabezpieczenie jej roszczenia o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powódki umowy darowizny nieruchomości, stanowiącej działkę gruntu oznaczoną numerem (...), o powierzchni 0,4951 ha, położoną w K.T., zawartej w dniu 3 października 2012 r. pomiędzy D. Z.a M. Z., przez wpisanie ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu do księgi wieczystej nr (...), prowadzonej dla tej nieruchomości.

Z uzasadnienia w/w postanowienia wynika, że wprawdzie Sąd Rejonowy uznał roszczenie strony powodowej za uprawdopodobnione w świetle twierdzeń zawartych w pozwie oraz dokumentów dołączonych do pozwu, jednakże stwierdził, iż nie została wykazana druga przesłanka udzielenia zabezpieczenia –powódka nie uprawdopodobniła, że brak zabezpieczenia poważnie utrudni lub uniemożliwi osiągnięcie celu postępowania. Strona powodowa, jak wskazał Sąd, w żaden sposób nie wykazała, aby pozwana miała zamiar lub podjęła próbę zbycia przedmiotowej nieruchomości, ewentualnie innej formy rozporządzenia nią. W efekcie, wobec niespełnienia przesłanek ubiegania się o udzielenie zabezpieczenia, Sąd Rejonowy wniosek oddalił.

W zażaleniu na powyższe postanowienie (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. zaskarżyła rozstrzygnięcie w całości, zarzucając sądowi pierwszej instancji nieuwzględnienie wszystkich okoliczności sprawy i ustaleń faktycznych, przez co mylnie przyjęto, iż nie zaistniała przesłanka uprawdopodobnienia interesu prawnego powódki, pozwalająca na zabezpieczenie roszczenia.

Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia Sądu Rejonowego i uwzględnienie wniosku o zabezpieczenie – przez nakazanie wpisu stosownego ostrzeżenia w księdze wieczystej, o wszczęciu powództwa oraz o zakazie rozporządzania nieruchomością i obciążania jej.

Do zażalenia dołączono cztery dokumenty – wydruki z internetowej Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej (CEIDG), wygenerowane na dzień 8 kwietnia 2013r, z wnioskiem o dopuszczenie dowodu z tych dokumentów na okoliczność, iż pozwana jest przedsiębiorca o niestabilnej pozycji i może mieć problemy finansowe wobec faktu zawieszenia działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Należy na wstępie zaznaczyć, że sformułowany przez stronę skarżącą zarzut, wbrew literalnej jego treści, nie dotyczy w istocie wadliwości ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego, ale naruszenia przepisu art. 730¹ § 1 kpc, przez nieadekwatne w realiach stanu faktycznego uznanie przez Sąd Rejonowy, iż wskazana w tym przepisie przesłanka uprawdopodobnienia istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia nie została spełniona.

Rozważając tak ujęty zarzut zażalenia, zważyć na wstępie trzeba, że zgodnie z art. 730 i 730¹ k.p.c. podstawami udzielenia zabezpieczenia są: uprawdopodobnienie roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny, w myśl art. 730¹ § 2 k.p.c. istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Przesłanki te muszą zostać spełnione kumulatywnie, a ponadto wniosek o zabezpieczenie nie może nadmiernie naruszać interesów obowiązanego (art. 730¹ § 3 k.p.c.), a ponadto - co do zasady - zmierzać do zabezpieczenia roszczenia (art. 731 k.p.c.). W rozpoznawanej sprawie, jak trafnie wskazał Sąd Rejonowy, pierwsza przesłanka, tj. uprawdopodobnienie roszczenia, nie budzi wątpliwości. Sąd Okręgowy również podziela to ustalenie. Rozważenia wymaga natomiast to, czy został uprawdopodobniony interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Sąd Okręgowy, co do zasady podziela pogląd wyrażony w zaskarżonym postanowieniu, że powyższa przesłanka nie została w sprawie niniejszej spełniona - choć z odmienną od Sądu Rejonowego argumentacją.

W ocenie Sądu Rejonowego powódka nie wykazała, że pozwana M. Z. próbuje zbyć lub w inny sposób rozporządzić przedmiotową nieruchomością, co zaważyło na przyjęciu przez ten Sąd, iż nie została spełniona istotna przesłanka udzielenia zabezpieczenia. Podkreślić jednak trzeba, że do udzielenia zabezpieczenia nie jest konieczne udowodnienie obawy zbycia nieruchomości, a wystarczy jej uprawdopodobnienie. W kontekście okoliczności sprawy, w których ewidentnie dłużnik D. Z. po wydaniu przeciwko niemu nakazu zapłaty zbył darowizną istotny składnik swego majątku na rzecz osoby najbliższej (małżonki), już same te okoliczności w świetle zasad doświadczenia życiowego uzasadniają uprawdopodobnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia - należy bowiem uznać, że istnieje ryzyko, że przedmiot ten będzie podlegał dalszemu obrotowi (por. stanowisko zawarte w postanowieniu S.A. w Krakowie z dnia 23 stycznia 2013r, I A Cz 2170/12, Lex nr 1267320, które tutejszy Sąd Okręgowy podziela).

Nie przesądza to jednak o zasadności wniosku o udzielenie zabezpieczenia w niniejszej sprawie.

Zważyć należy, że w sprawie o uznanie czynności za bezskuteczną, interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia może przede wszystkim polegać na uniemożliwieniu nabywcy nieruchomości dalszego zbycia rzeczy. Konieczny jest zatem dobór przez wnioskodawcę właściwego środka zabezpieczenia, spełniającego powyższy cel; sąd jest bowiem związany sposobem zabezpieczenia, wskazanym we wniosku (por. art. 738 kpc).

Jak trafnie wywiódł Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w uzasadnieniu postanowienia z dnia 29 lutego 2012r, sygn. I A Cz 269/12, Lex nr 1129364: przewidziany w przepisie art. 755 § 1 pkt 5 k.p.c. jeden ze sposobów zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych, przez nakazanie wpisu stosownego ostrzeżenia w księdze wieczystej dotyczy ostrzeżenia

odpowiedniego, przystającego do systemu prawnego ksiąg wieczystych, a przy tym wypełniającego funkcję należytego zabezpieczenia. W przypadku roszczenia pauliańskiego (jak w sprawie niniejszej), takim odpowiednim ostrzeżeniem byłoby ujawnienie w księdze wieczystej zakazu rozporządzania przez osobę trzecią (pозwaną) nieruchomością nabytą od dłużnika, czy też zakazu jej obciążania. Nie stanowi zaś dla pokrzywdzonego wierzyciela należytego zabezpieczenia jego roszczenia ujawnienie "ostrzeżenia" o toczącym się postępowaniu sądowym. Informuje ono tylko o wszczęciu postępowania i dla potencjalnego nabywcy nie zawiera informacji o jakichkolwiek ograniczeniach w rozporządzaniu nieruchomością. Zresztą będąca właścicielem nieruchomości osoba, zarówno de facto i de jure, jest uprawniona do rozporządzania swoją rzeczą, a sam proces, wszczęty na skutek skargi pauliańskiej wierzyciela, nie pozbawia jej tego uprawnienia, tym bardziej gdy uwzględni się, że roszczenie pauliańskie bazuje na konstrukcji bezskuteczności względnej. W systemie prawnym ksiąg wieczystych nie ma miejsca na ujawnianie tego rodzaju "ostrzeżeń". Nie można bowiem ksiąg wieczystych obarczać "informacjami", które nie dotyczą stanu prawnego nieruchomości, a tylko z pozoru pełnią funkcję "ostrzeżeń".

Sąd Okręgowy w pełni podziela pogląd wyrażony w wyżej zaprezentowanym postanowieniu Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.

Podnieść należy, że powodowa spółka zawarła we wniosku o udzielenia zabezpieczenia jedynie żądanie „wpisania stosownego ostrzeżenia o roszczeniu powoda” w księdze wieczystej nr (...), prowadzonej dla nieruchomości, stanowiącej działkę gruntu oznaczoną numerem (...), o powierzchni 0,4951 ha, położoną w K.T.(por. pkt 3 pozwu – k. 2). Powódka nie domagała się zakazania pozwanej zbywania, bądź obciążania, czy w inny sposób rozporządzania przedmiotową nieruchomością. Tego rodzaju żądanie sformułowała dopiero w zażaleniu (por. k. 48) oraz w dodatkowo złożonym piśmie w postępowaniu zażaleniowym, z dnia 24 lipca 2013r. – co jest nieskuteczne, gdyż rozszerzanie wniosku o zabezpieczenie na tym etapie nie jest dopuszczalne w świetle art. 738 kpc.

Stwierdzić więc należy, że wnioskowany przez powódkę środek zabezpieczenia (wpis ostrzeżenia o toczącym się powstępowaniu do księgi wieczystej) mieści się wprawdzie w katalogu przewidzianym w art. 755 § 1 kpc, jednakże w okolicznościach niniejszej sprawy nie jest środkiem adekwatnym, właściwym dla zapewnienia ochrony interesu prawnego powódki w zabezpieczeniu. Takim (odpowiednim) środkiem byłby wpis ostrzeżenia o zakazie rozporządzania lub zbywania nieruchomości objętej księgą wieczystą, jednakże o taki rodzaj zabezpieczenia strona powodowa nie wnosiła – o czym mowa była wyżej.

W efekcie Sąd Okręgowy uznał za trafne stanowisko Sądu Rejonowego o braku spełnienia przez stronę powodową wszystkich przesłanek niezbędnych dla udzielenia zabezpieczenia, a konkretnie – o braku uprawdopodobnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Mając to wszystko na uwadze i na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc, Sąd Okręgowy postanowił zatem, jak w sentencji.